

Lovforslag nr. L 112. Fremsat den 12. december 2003 af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Mariann Fischer Boel)

Forslag

til

Lov om drift af landbrugsjorder

Formål, område og definitioner.

§ 1. Lovens formål er at fremme en bæredygtig udvikling af driften af landbrugsjorder ved at forene hensyn til

- 1) bevaring af produktionsgrundlaget og
- 2) bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier.

Stk. 2. Loven gælder for alle ubebyggede og ubefæstede arealer, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Loven gælder for ejere og brugere af de arealer, der omfattes af loven, jf. stk. 2, samt virksomheder tilknyttet landbrugsdrift, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler, hvorefter bestemmelser i loven kun gælder for en del af de i stk. 2 nævnte arealer og visse af de i stk. 3 nævnte personer.

§ 2. Ved landbrugsjorder forstås i denne lov ubebyggede og ubefæstede arealer, der kan anvendes til jordbrugsmæssige formål.

Stk. 2. Ved jordbrugsmæssige formål forstås i denne lov anvendelse til dyrknings- og naturformål, som nærmere fastsat i § 4, nr. 1-4.

Stk. 3. Ved plantage forstås i denne lov landbrugsjorder, der dyrkes med plantede eller såede buske eller træer.

Stk. 4. Ved naturarealer forstås i denne lov landbrugsjorder, hvor vegetationen på arealerne overvejende består af naturligt hjemmehørende plantearter.

Stk. 5. Ved lysåbne arealer forstås i denne lov landbrugsjorder, hvor vegetationen på arealerne overvejende består af lavtvoksende plantearter.

Stk. 6. Ved halvkulturarealer forstås i denne lov landbrugsjorder, som er lysåbne og har en

naturtilstand, der kræver en ekstensiv landbrugsdrift for at kunne opretholdes i denne tilstand.

Stk. 7. Ved udyrkede arealer forstås i denne lov landbrugsjorder, hvor der ikke foregår nogen form for drift. Rydning af opvækst af træer og buske, herunder ved slåning, betragtes i denne forstand ikke som drift.

Stk. 8. Ved småbiotoper forstås i denne lov små arealer, der fungerer som levesteder for vilde planter og dyr, og som i sin karakter adskiller sig fra de omgivende landbrugsjorder.

Jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

§ 3. Alle landbrugsjorder i landzone samt arealer i byzone og sommerhusområder, der er noteret med landbrugspligt, skal anvendes til jordbrugsmæssige formål, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kravet i stk. 1 om anvendelse til jordbrugsmæssige formål gælder ikke for

- 1) arealer, der anvendes til ikke-jordbrugsmæssige formål i overensstemmelse med en lokalplan eller en landzonetilladelse eller anvendes til anden lovlig ikke-jordbrugsmæssig anvendelse,
- 2) fredskovspligtige arealer, og
- 3) haver, der, inklusiv bebyggelse, er under 2 ha.

§ 4. Ejere eller brugere af landbrugsjorder, der er omfattet af § 3, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, skal anvende landbrugsjorderne på forsvarlig jordbrugsmæssig måde ved anvendelse til følgende jordbrugsmæssige formål:

- 1) Dyrkning af ét- eller flerårige afgrøder, herunder plantage, og anvendelse som skov.

- 2) Drift som halvkultur eller henliggen som udyrket og lysåbent areal.
- 3) Kulturtekniske foranstaltninger.
- 4) Småbiotoper og småplantninger op til og med 0,5 ha.

§ 5. Ejere eller brugere af landbrugsjorder, der er omfattet af § 3, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, skal holde disse fri for opvækst af træer og buske, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Følgende landbrugsjorder er undtaget fra kravet i stk. 1 om friholdelse for opvækst af træer og buske:

- 1) Arealer med plantage og skov eller arealer anmeldt som skov, jf. stk. 3.
- 2) Arealer med læhegn og lignende.
- 3) Arealer med småbiotoper, der består af træer og buske samt småplantninger op til og med 0,5 ha.
- 4) Arealer med anden lovlig beplantning, jf. § 7.
- 5) Klitfredede arealer.
- 6) Arealer, der er meget våde, stejle eller på anden måde vanskelige at rydde med maskiner, eller som er vanskeligt tilgængelige.

Stk. 3. Uanset bestemmelserne i stk. 1, er det tilladt at etablere skov i overensstemmelse med regionplanens bestemmelser om skovrejsning, når der foretages anmeldelse til en myndighed bestemt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

§ 6. En ejer eller bruger kan anmelde et areal, der ikke er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse, som halvkulturareal eller udyrket areal til amtsrådet. Ejeren eller brugeren opnår derved ret til at genopdyrke arealet inden for de næste 15 år, uanset at arealet i mellemtiden måtte komme til at opfylde kriterierne for § 3-beskyttelsen, medmindre amtsrådet inden 4 uger efter anmeldelsen har oplyst ejeren eller brugeren om, at arealet allerede er beskyttet.

§ 7. Bestemmelserne i §§ 3-5 er ikke til hinder for opretholdelse af andre former for natur end angivet i § 4, hvis de var etableret ved lovens ikrafttræden. Bestemmelserne er heller ikke til hinder for varig ændring i arealanvendelsen til andre former for natur end angivet i § 4, når det er i overensstemmelse med anden lovgivning og med amtsrådets vedtagne og offentliggjorte planer i henhold til anden lovgivning.

Stk. 2. Hvis etablering af andre former for natur efter stk. 1 indebærer beplantning over 0,5

ha, skal der ske anmeldelse til en myndighed bestemt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Stk. 3. Naturarealer, jf. stk. 1, kan til enhver tid anvendes til jordbrugsmæssige formål, jf. § 4, igen, medmindre dette vil være i strid med anden lovgivning.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, jf. §§ 3-7, herunder om fravigelser fra reglerne i særlige tilfælde.

Landskabelige værdier

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler om

- 1) skovplantning, herunder regler om, at der ikke må foretages skovplantning inden for områder, hvor skovplantning er uønsket i henhold til en endeligt vedtaget regionplan, og om
- 2) amtsrådets mulighed for at påbyde en ejer eller bruger at etablere skærmende beplantning om skæmmende tekniske anlæg inden for områder, der i en offentliggjort indsatsplan, jf. § 12, er fastlagt som områder, hvor skærmende beplantning er ønskelig af landskabelige hensyn.

Uønskede plantearter

§ 10. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri træffer bestemmelse om hvilke plantearter, der skal anses for uønskede, fordi de kan skade afgrøderne, naturen eller landskabet.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter, herunder om

- 1) håndtering og behandling af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 2) transport ad offentlig vej af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 3) rengøring af transportmidler, maskiner, redskaber, emballage og lokaler, der har været anvendt til transport, behandling, håndtering og opbevaring af varer med indhold af uønskede plantearter,
- 4) overdragelse af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 5) behandling af arealer med forekomst af uønskede plantearter, og om
- 6) pligt til at afgive oplysning om forekomst af uønskede plantearter, herunder ved overdra-

gelse af ejendoms- eller brugsret til arealer, eller ved anvendelse af maskiner og redskaber m.v., der tilhører andre.

Stk. 3. I regler udstedt i medfør af stk. 2 kan der fastsættes bestemmelser om, at ministeren kan lade bekæmpelse eller forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter udføre, såfremt påbud herom ikke er efterkommet af ejeren eller brugeren inden for en nærmere fastsat frist. Ministeren kan herunder fastsætte, at bekæmpelsen sker helt eller delvist for ejerens eller brugerens regning.

Skadedyr

§ 11. Kommuner kan varetage bekæmpelse af mildvarpe og mosegrise. Bekæmpelsen kan finansieres ved betaling, der opkræves hos ejerne af de ejendomme, hvorpå bekæmpelsen gennemføres.

Planlægning

§ 12. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om offentlige myndigheders særlige indsatsplanlægning efter denne lov, herunder med arealudpegning, der skal ligge til grund for varetagelse af opgaver og udnyttelse af beføjelser efter denne lov.

Kontrol, delegation, klageadgang m.m.

§ 13. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om kontrol og tilsyn, som er nødvendige for anvendelsen af loven eller af regler fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, har til enhver tid mod behørig legitimation adgang til arealer omfattet af loven med henblik på gennemførelse af kontrol og løsning af opgaver i henhold til loven eller regler fastsat i medfør af loven. Politiet yder om nødvendigt bistand hertil.

§ 14. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven eller af regler fastsat i medfør af loven.

§ 15. Betalingsforpligtelser, der er fastsat i denne lov eller i regler udstedt i henhold til denne lov, og som ikke betales, tillægges en årlig rente svarende til den i renteloven fastsatte referencesats med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For

erindringsskrivelser betales at gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste med 10 delelige kronebeløb.

Stk. 2. Der er udpantningsret for de i stk. 1, § 10, stk. 3, § 11 nævnte beløb samt for de efter § 19 vedtagne bøder.

Stk. 3. Der kan ske inddrivelse af de i stk. 1, § 10, stk. 3, § 11 nævnte beløb, samt for de efter § 19 vedtagne bøder ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 16. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren kan henlægge varetagelsen af opgaver i henhold til regler udstedt i medfør af §§ 8 og 9, nr. 1, § 10, stk. 2 og 3, samt §§ 11, 13 og 14 til amtskommunale og kommunale myndigheder. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, om at klage alene kan angå retlige spørgsmål, samt om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler, der giver klageadgang for Dansk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ved deres hovedorganisationer.

§ 17. I Københavns og Frederiksberg kommuner og Bornholms Regionskommune varetages opgaver, der ved denne lov eller i regler udstedt i medfør af denne lov er tillagt et amtsråd, af Københavns og Frederiksberg kommunalbestyrelser og Bornholms Regionsråd.

Straffebestemmelser

§ 18. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at overholde sine forpligtelser efter §§ 4 og 5 eller
- 2) overtræder forbud eller undlader at efterkomme påbud meddelt i henhold til § 14.

Stk. 2. I regler, der fastsættes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 19. Skønnes en overtrædelse af regler i loven eller af regler udstedt i medfør af loven ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder retsplejelovens regler om

krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter stedfunden vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Ikrafttræden m.v.

§ 20. Loven træder i kraft den 1. september 2004.

Stk. 2. Følgende love ophæves:

- 1) Lov nr. 298 af 24. april 1996 om flyvehavre.
- 2) Lov om bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise, jf. lovbekendtgørelse nr. 503 af 29. juni 1990.

§ 21. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med dette lovforslag er på sigt at skabe en samlet ramme for driften af landbrugsjorder. Forslaget tager udgangspunkt i et perspektiv om bæredygtighed og om sektorintegration af miljø- og naturhensyn i landbrugspolitikken. Det skal udgøre en samlet ramme for fremtidig tilpasning af den del af landbrugspolitikken, der vedrører driften af landbrugsjorderne, og hvor den samlede regulering og indsats kan ses i sammenhæng.

Landbrugsjorderne som produktionsgrundlag og natur- og miljøværdier skal bevares for nuværende og kommende generationer samtidig med, at landbrugs erhvervet skal kunne bestå under de til enhver tid gældende markedsvilkår og udvikle sig med en produktion af sunde fødevarer af høj kvalitet.

Det er landbrugsdriften og landbrugsjorderne, der er hovedemnerne i lovforslaget. Formålet og lovens titel skal opfattes bredt, således at lovforslaget ikke kun drejer sig snævert om selve driften eller selve jorderne, men også kan omfatte aktivitet, der indvirker på driften (f.eks. bekæmpelse af flyvehavre).

Lovforslaget fremsættes som en første fase, jf. bemærkningerne under 2 a om etapevis gennemførelse. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til lov om landbrugsejendomme, jf. bemærkningerne under 2 b om anvendelse af jordressourcen til dyrkning og natur.

2. Baggrunden for lovforslaget

Den politiske holdning til og befolkningens interesse for landbruget har ændret sig væsentligt de seneste årtier. Førhen var der især fokus på erhvervsinteresserne, effektivisering, landbrugsstruktur, valutaindtjening, beskæftigelse og samfundsøkonomi i det hele taget. I dag har målet med landbruget et bredere sigte, idet det i højere grad end tidligere inkluderer hensyn til natur, miljø, dyrevelfærd, sundhed og kvalitet. Bæredygtighedsbegrebet er den samlede ramme, hvor hensyn til økonomi, sociale forhold og miljø og natur

integreres i et langtidsperspektiv, og hvor natur- og produktionsressourcerne også bliver sikret for kommende generationer.

Samtidig er det et mål at opnå øget sektorintegration af natur- og miljøhensyn både nationalt og i den fælles landbrugspolitik i EU. Dette kan ses som et led i Cardiff-processen vedtaget af EU om fremme af sektorintegration og som opfølgning på Regeringens nationale strategi for bæredygtig udvikling fra 2002.

Ændringen i politikken er ikke kun foregået i Danmark, men også i EU, i WTO og andre internationale sammenhænge, hvor Danmark har forpligtet sig.

Berørte landmænd, andre borgere og myndigheder har samtidig behov for bedre overskuelighed af den samlede regulering af driften af landbrugsjorderne. Ved at skabe et bedre overblik og at kunne se reglerne i sammenhæng kan indsatsen optimeres, når der i fremtiden skal foretages ændringer i reguleringen af landbruget i takt med ændringer i landbrugspolitikken.

Landbruget foreslås derfor reguleret gennem tre hovedlove:

- Denne lov om drift af landbrugsjorder, hvori de regler, der knytter sig til driften af landbrugsjorderne, skal findes.
- En ny lov om landbrugsejendomme, som primært skal dreje sig om landbrugsejendommens struktur og ejerforhold.
- En lov om dyrehold, hvori relevant regulering på dette område samles, og som sammen med fødevarerloven vil danne en samlet regulering af fødevarerproduktionen fra jord til bord.

a. Etapevis gennemførelse

Dette lovforslag er første fase af en tilsigtet samlet lov om drift af landbrugsjorder. Der er flere grunde til at fremsætte loven som en første fase.

Anbefalingerne i betænkning nr. 1429 fra Udvalget om forenklinger i jordlovgivningen, som er nærmere omtalt nedenfor under b, er en væsentlig årsag til lovforslagets fremsættelse som en første fase.

En anden årsag er behovet for at videreføre bestemmelserne om drift af landbrugsjorder fra den gældende landbrugslov. Det skyldes, at landbrugsloven ophæves ved vedtagelsen af forslaget til en ny forenklet lov om landbrugsejendomme, som fremsættes samtidig med dette lovforslag.

Når der eksempelvis bliver truffet beslutninger om gennemførelse af Vandmiljøplan III og om en strategi for plantegenetiske ressourcer bliver der basis for efterfølgende faser, hvor loven kan suppleres med elementer herfra, der angår lovens område. Der findes allerede regler inden for disse områder, for eksempel om gødningsanvendelse. Da reglerne muligvis skal ændres ved ovennævnte beslutninger, er de ikke indarbejdet i dette lovforslag.

Det foreslås i forslaget til lov om landbrugsejendomme, at de gældende regler i medfør af landbrugsloven om husdyrhold og arealkrav m.v. forbliver i kraft indtil videre. Når der er sket en afklaring af eventuelle lovinitiativer i forbindelse med Vandmiljøplan III, vil disse regler blive nyvurderet sammen med de øvrige regler om anvendelse af næringsstoffer.

b. Anvendelse af jordressourcen til dyrkning og natur

Et centralt emne i dette lovforslag er reglerne for drift af landbrugsjorder ved anvendelse til dyrkning og natur.

Reglerne har en forhistorie i landbrugsloven fra 1967 med senere ændringer, som foreslås ophævet ved forslag til lov om landbrugsejendomme, der fremsættes samtidig med dette lovforslag.

Regler for drift af landbrugsjorder, som findes i den hidtidige landbrugslov, placeres nu i dette lovforslag om drift af landbrugsjorder, således at disse regler kan ses i sammenhæng med andre regler om drift af landbrugsjorder. Mens landbrugsloven kun omfatter jorder, der er noteret som hørende til en landbrugsejendom i matrikelregistret, omfatter dette lovforslag om drift af landbrugsjorder også landbrugsjorder, der ikke er noteret, de såkaldte frijorder.

Landbrugslovens bestemmelser om dyrkningspligt har haft til hensigt at sikre, at jorderne blev udnyttet jordbrugsmæssigt i det omfang, de var egnede dertil. Ejeren kunne dog til eget brug udnytte forekomster i jorden af tørv, grus, kalk og lignende eller give andre en tilsvarende begrænset udnyttelsesret.

Ved ændringer af landbrugsloven er der gradvist sket en ændring i indholdet af dyrkningspligten.

Den gældende dyrkningspligt indebærer, at en landbrugsejendom skal drives på forsvarlig måde under hensyn til de erhvervsmæssige udnyttelsesmuligheder, til husdyrsundhedsmæssige forhold samt til natur

og miljø, og at jorderne skal udnyttes jordbrugsmæssigt i det omfang, de er egnede dertil. Landbrugslovens krav om, at jorderne skal drives på forsvarlig jordbrugsmæssig måde, kan i dag opfyldes ved, at der sker en forsvarlig og flersidig anvendelse af jorderne under hensyntagen til jordbrugsproduktion, natur, miljø og landskabelige værdier.

De gældende regler er ikke til hinder for, at landbrugsjorder udtages til braklægning eller til etablering af våde enge, naturgenopretningsprojekter eller lignende. Jorder, der er uegnede til dyrkning, græsning eller tilplantning, kan henligge helt uden jordbrugsmæssig udnyttelse.

Dyrkningspligten indeholder retten til frit afgrødevalg, for så vidt afgrødevalget ikke er begrænset gennem anden lovgivning, for eksempel naturbeskyttelsesloven. Retten til frit afgrødevalg giver jordbrugeren mulighed for løbende at tilpasse sin produktion til de aktuelle markedsforhold og for at bevare konkurrenceevnen.

Indholdet i dyrkningspligten og rettighederne til frit afgrødevalg i den gældende landbrugslov videreføres med visse ændringer, jf. nedenfor.

I juli 2003 afgav Udvalget vedrørende forenklinger i jordlovgivningen betænkning. Udvalget var nedsat af Fødevareministeriet og havde i øvrigt repræsentanter for Finansministeriet, Miljøministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Fødevareøkonomisk Institut, Amdradsforeningen, Landbrugsraadet, Dansk Landbrug, Dansk Erhvervsgartnerforening, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet. Udvalget anbefalede, at en dyrkningspligt tillige skal rumme mulighed for at lade landbrugsjorder ligge som lysåben natur, og at der indføres en basal og enkel plejepligt, der består i at holde alle landbrugsjorder fri for opvækst af træer og buske og dermed samtidig holde arealerne i dyrkbar stand. Udvalget anbefalede visse undtagelser, så pligten ikke bliver uforholdsmæssig byrdefuld.

Anbefalingerne fra udvalget er sammen med den gældende landbrugslov grundlag for reglerne i dette lovforslags bestemmelser om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur.

3. Lovforslagets indhold

Lovforslaget har et bredt formål om bevaring af produktionsgrundlaget, naturen, miljøet og de landskabelige værdier. Forslaget er første led i en tilsigtet samlet lov om regulering af driften af landbrugsjorderne.

Lovforslaget skal regulere driften af landbrugsjorder men omfatter alle jorder, der kan dyrkes planter på, fordi dette i visse tilfælde er nødvendigt af hensyn

til driften af landbrugsjorderne, f.eks. ved bekæmpelse af flyvehavre. Lovforslaget omfatter både ejere og brugere af jorden samt tilknyttet virksomhed.

Først og fremmest indeholder forslaget regler om anvendelse af landbrugsjorder.

Den gældende landbrugslovs regler om drift af jorden videreføres i dette lovforslag. Indholdet bliver dog bredere end indholdet i driftsbestemmelserne i den gældende landbrugslov, der foreslås ophævet ifølge forslaget til lov om landbrugsejendomme. Der lægges større vægt på varetagelse af naturværdier end i de gældende bestemmelser for anvendelse af landbrugsjorder. Landbrugsjorder skal ikke kun kunne anvendes til dyrkning, men skal udtrykkeligt efter lovforslaget også kunne anvendes til halvkulturarealer eller ligge hen som udyrkede arealer.

Samtidig foreslås som noget nyt, at alle arealer skal holdes fri for opvækst af træer og buske, dels af naturhensyn og dels af hensyn til, at arealer uden større besvær kan tages ind til dyrkning igen. Der bliver visse undtagelser fra denne rydningspligt, når rydningen vil være for byrdefuld, ligesom bestående natur, der ikke er lysåben, skov og anden lovlig beplantning heller ikke underlægges rydningspligt.

Der foreslås som noget nyt en anmeldeordning ved etablering af halvkultur eller henliggen som udyrket areal, der giver mulighed for inden for 15 år at genopdyrke arealet, uanset at arealet i mellemtiden måtte have opnået en naturtilstand, der ellers ville betyde beskyttelse efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Det foreslås også som noget nyt, at det efter dette lovforslag tillades at etablere andre former for natur, der bevirker, at arealet ikke uden videre kan tages tilbage i dyrkning igen, fordi der etableres vandhuller, vandstandshævninger, terræændringer, beplantninger m.m., hvis sådan natur er i overensstemmelse med amtsrådets vedtagne og offentliggjorte planer. Lovforslaget ændrer ikke ved hvilke tilladelser, etablering af sådan natur kan kræve efter anden lovgivning.

Etablering af skov eller anden beplantning over 0,5 ha skal anmeldes, hvorved rydningspligten bortfalder.

Det foreslås også, at fødevareministeren kan fastsætte regler om hensyntagen til de landskabelige værdier i forbindelse med drift af landbrugsjorderne. Det drejer sig om overførelse af gældende regler om skovplantning fra landbrugsloven og som noget nyt om, at amtsrådet af landskabelige hensyn får mulighed for at stille krav om skærmende beplantning ved bestående skæmmende tekniske anlæg.

Det foreslås endvidere, at fødevareministeren kan fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter, der kan skade af-

grøderne, naturen og landskabet. Det svarer til den gældende lov om flyvehavre, som samtidig ophæves. Reglen vil som noget nyt også blive brugt til at give amtsråd og kommunalbestyrelser bedre muligheder for at bekæmpe kæmpebjørneklo. Ministeren kan efter en særlig procedure bestemme, at også andre plantearter er uønskede.

Efter lovforslaget er der mulighed for, at kommuner fortsat kan varetage bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise, og kan tage betaling herfor. Den gældende lov om bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise foreslås ophævet.

Endelig foreslås det, at fødevareministeren skal have mulighed for at fastsætte regler for amtsråds eller kommunalbestyrelsers forvaltning af de opgaver, de varetager efter loven, herunder udarbejdelse af særlige indsatsplaner.

Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser om kontrol, delegation, klageadgang, straf og ikrafttræden.

Relevante organisationer og myndigheder vil blive inddraget i forbindelse med udformningen af bekendtgørelser efter loven.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner

Eventuelle udgifter for Fødevareministeriet som følge af dette lovforslag påregnes at kunne afholdes inden for Fødevareministeriets ordinære budget.

Statslige myndigheder kan som jordejere blive pålagt at bekæmpe kæmpebjørneklo, hvis et amtsråd har vedtaget en indsatsplan, der omfatter jorderne.

Amterne forventes ikke at få ekstraudgifter direkte som følge af lovforslaget eller reglerne efter loven. I medfør af lovforslaget får amtsrådene mulighed for som led i deres naturforvaltning at kræve arealer ryddet for opvækst af træer og buske. Herudover kan fødevareministeren give amtsrådet nogle instrumenter, som kan bruges i dets naturforvaltning: nye muligheder for bekæmpelse af kæmpebjørneklo og mulighed for at påbyde landskabsforbedrende skærmende beplantning. Muligheden for bedre at kunne udrydde kæmpebjørneklo kan give en besparelse i udgifterne hertil for de amtsråd, der allerede gør en indsats for at udrydde planten, fordi bekæmpelsen kan foretages mere systematisk og effektivt. Det er frivilligt for amtsrådene at benytte instrumenterne. Hvis et amtsråd vælger at benytte mulighederne, vil det få udgifter hertil.

Hvis jordbrugere anmelder etablering af lysåben natur eller udyrket areal for at bevare retten til genopdyrkning, kan amtsrådet meddele, at arealet i forvejen

er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Forpligtelsen til at oplyse om arealets status i forhold til § 3-beskyttelsen har amtsrådet i forvejen efter naturbeskyttelsesloven. Endvidere skal amtsrådet efter dette lovforslag modtage anmeldelse om etablering af skov og beplantninger over 0,5 ha. Dette vil i meget begrænset omfang medføre administrative konsekvenser i form af registrering af anmeldelser.

Etablering af anden end lysåben natur forudsætter ofte tilladelser i henhold til anden lovgivning, men amtsrådene får ikke ny administration hertil i medfør af dette lovforslag.

I det omfang amtsråd og kommunalbestyrelser træffer afgørelser som følge af dette lovforslag, vil det kunne få administrative konsekvenser i meget begrænset omfang.

Kommunerne vil ikke blive påvirket økonomisk eller administrativt direkte som følge af lovforslaget. Kommunalbestyrelserne får mulighed for fortsat at bekæmpe muldvarpe og mosegrise og opkræve betaling i samme omfang som hidtil. Hvis de ønsker det, vil de også kunne udnytte lovforslagets forbedrede muligheder for at bekæmpe kæmpebjørneklo. Kommuner kan desuden blive pålagt at foretage bekæmpelse af kæmpebjørneklo på kommunalt ejede arealer, hvis amtsrådet vælger at vedtage en indsatsplan, der omfatter disse arealer.

5. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Indførelse af pligten til at rydde landbrugsjorder for opvækst vil betyde en udgift for de jordbrugere, der vælger ikke at dyrke al jorden. I forbindelse med beregninger af tilskudssatser efter EU-støtteordninger vurderes det at koste 600 kr. pr. ha at foretage engangsrydning. Taksterne for at få en maskinstation til derefter at fjerne opvæksten beløber sig til størrelsesordenen 400 kroner pr. ha. Denne rydning forventes at skulle ske med få års mellemrum efter behov.

Rydningspligten kommer ikke til at gælde, hvor den vil være uforholdsmæssig byrdefuld, f.eks. fordi den ikke kan gennemføres med maskiner, typisk på våde områder og skrænter, eller i vanskeligt tilgængelige områder. Det vurderes derfor, at de økonomiske konsekvenser for erhvervet er begrænsede.

Den nuværende tilskudsordning til miljøvenligt jordbrug indeholder i dag mulighed for at søge om et særligt tillæg til rydning. Denne mulighed forventes at blive indsnævret som følge af lovforslagets pligt til at rydde for opvækst af buske og træer. Efter de gældende principper for landdistriktsordningerne kan der nemlig ikke ydes tilskud under EU-støtteordningerne

til tiltag, som jordbrugeren i forvejen er pålagt via generel lovgivning.

Udgangspunktet er, at der med lovforslaget er tale om erstatningsfri regulering i forhold til Grundlovens § 73, idet reguleringen vurderes at være generel og af begrænset intensitet. Det kan dog næppe på forhånd udelukkes, at ved indførelsen af rydningspligten, vil enkelte lodsejere under særlige omstændigheder kunne rammes så intensivt, at der er basis for erstatning efter Grundlovens § 73, hvilket i givet fald må afgøres ved indbringelse for domstolene.

Hvor amtsrådet måtte benytte muligheden for at påbyde skærmende beplantning omkring skæmmende tekniske anlæg af landskabelige hensyn, kan jordbrugeren få en omkostning til at etablere beplantningen, idet der dog kun bliver mulighed for at påbyde en enkel og basal beplantning. Jordbrugere, som ikke vil nøjes med en enkel beplantning kan søge tilskud til flerrækket beplantning inden for de bevillingsmæssige rammer.

En jordbruger kan blive pålagt at foretage bekæmpelse af kæmpebjørneklo på jorder omfattet af en indsatsplan og få udgifter hertil, men der vil ikke blive stillet særlige krav til jordbrugeren om bekæmpelsesmetode. Jordbrugeren skal kunne tåle, at amtsrådet eller kommunen foretager bekæmpelsen, hvis en påbudt bekæmpelse ikke foretages på ejerens foranledning.

Set i lyset af, at både kravet om en enkel og basal skærmende beplantning ved skæmmende tekniske anlæg og kravet om bekæmpelse af kæmpebjørneklo er af begrænset intensitet, vurderes det, at der er tale om erstatningsfri regulering i forhold til Grundlovens § 73.

6. Administrative konsekvenser for erhvervet

Lovforslaget skønnes kun i begrænset omfang at medføre nye administrative byrder for erhvervet. Der er alene en anmeldepligt, hvor jordbrugeren ønsker skovplantning og anden beplantning over 0,5 ha til naturformål og dermed fritagelse for rydningspligten.

En jordbruger kan derudover opnå ret til genopdyrkning af et areal, der er overgået til halvkultur eller henliggen som udyrket areal inden for en 15 års periode, uanset om arealet i mellemtiden er vokset ind i en tilstand, der ellers ville medføre beskyttelse efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Hvis en jordbruger ønsker at benytte denne mulighed, skal vedkommende anmelde det til amtsrådet.

Lovforslaget har været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, som har vurderet, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet på sam-

funds niveau eller pr. virksomhed i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have positive miljømæssige konsekvenser, da det forventes at medvirke til forbedring af naturtilstanden.

Der bliver udvidede muligheder for at etablere natur på landbrugsjorder.

Den basale pligt til at holde arealer fri for opvækst af træer og buske vil forbedre naturtilstanden, fordi tilgroningen kan true de lysåbne naturarealers indhold af vilde planter og dyr. Rydningspligten vil således også medvirke til opretholdelse af den naturtilstand, som er påkrævet i visse EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

Amtsråd og kommunalbestyrelser får mulighed for en bedre bekæmpelse af kæmpebjørneklo, hvilket er en fordel for naturen, da denne plante fortrænger naturligt hjemmehørende plantearter.

Det vil gavne de landskabelige værdier og kan gavne naturen, at der gives mulighed for at kræve skærmende beplantning omkring skæmmende tekniske anlæg.

Omfanget af naturforbedringerne vil først kunne vurderes efter nogle år, blandt andet fordi etablering af mere lysåben eller anden natur er frivillig for jordbrugerne, og fordi amtsrådets forbedrede muligheder i naturforvaltningen er frivillige at benytte for amtsrådet.

I det omfang, loven giver anledning til at udtage arealer af omdrift, vil det samtidig gavne miljøet.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Lovovervågning

For at vurdere om sigtet med loven bliver opfyldt, skal der gennemføres en undersøgelse af, hvilken indvirkning lovens regler har haft på naturbeskyttelsen ved driften af landbrugsjorderne.

Da virkningen af lovens regler først vil vise sig efter en vis periode, vil Fødevareministeriet 3 år efter udstedelsen af de bekendtgørelser, der skal give amtsrådet muligheder for at benytte loven til forbedring af natur og landskab, foretage en undersøgelse af, i hvilket omfang mulighederne er udnyttet. I den forbindelse vil det også blive vurderet, om udbredelsen af kæmpebjørneklo har et omfang, der berettiger til en mere intensiv bekæmpelse end den, der har fundet sted i 3-årsperioden.

Når disse undersøgelser er foretaget, vil der, efter høring af de parter, der har været inddraget i forbindelse med lovforslagets udarbejdelse, blive afgivet en rapport til Folketingets Fødevareudvalg herom.

10. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende: Advokatrådet, ALMA, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Bornholms Regionskommune, Brancheudvalget for Frø, DAKOFO, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboungdom, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhvervsfrugtavl, Dansk Erhvervsgartnerforening, Dansk Industri, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugs Grovvarereselskab a.m.b.a., Dansk Landbrugs Realkreditfond, Dansk Landbrugsrådgivning - Landscentret, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Skovforening, Dansk vand- og spildevandsforening, Danske Andelsselskaber, Danske Frøavlere, Danske Slagterier, Datatilsynet, Den danske Landinspektørforening, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Den Lokale Andel, Det danske Fjerkræraad, Det Økologiske Råd, DuPont Agro Danmark, FATC, Finansrådet, Foreningen af Danske Handelsmøller, Foreningen af registrerede revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Biodynamisk Jordbrug, Foreningen Regnskogsgruppen Nepenthes, Frederiksberg Kommune, FriLuftsrådet, Hedeselskabet, Hovedstadens Udviklingsråd, Jordbrugskommissionen for Bornholms regionskommune, Jordbrugskommissionen for Frederiksborg amt, Jordbrugskommissionen for Fyns amt, Jordbrugskommissionen for Københavns amt, Jordbrugskommissionen for Nordjyllands amt, Jordbrugskommissionen for Ribe amt, Jordbrugskommissionen for Ringkøbing amt, Jordbrugskommissionen for Roskilde amt, Jordbrugskommissionen for Storstrøms amt, Jordbrugskommissionen for Sønderjyllands amt, Jordbrugskommissionen for Vejle amt, Jordbrugskommissionen for Vestsjællands amt, Jordbrugskommissionen for Viborg amt, Jordbrugskommissionen for Århus amt, Kommunernes Landsforening, Korn- og Foderstof Kompagniet A/S, Københavns Kommune, Kødbranchens Fællesråd, Landbrugsraadet, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af danske Mælkeproducenter, Landsforeningen Danske Maskinstationer, Landsforeningen Danske Svineproducenter, Landsforeningen Frie Bønder - Levende Land, Mejeriforeningen, Naturrådet, Realkreditrådet, Sammenslutningen af danske småøer, Skovdyrkerfor-

eningerne, WWF Verdensnaturfonden og Økologisk Landsforening.

11. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/færre udgifter	Negative konsekvenser/øgede udgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner	Muligheden for bedre at kunne udrydde kæmpebjørneklo kan give en besparelse for amter og kommuner.	Hvis amter og kommuner vælger at benytte mulighederne i lovforslaget, vil de kunne få udgifter her til.
Administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner	Amter får ekstra redskaber til deres naturforvaltningsindsats. Amter og kommuner får bedre mulighed for effektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo.	Hvis amter og kommuner vælger at benytte mulighederne i lovforslaget, vil det kunne få administrative konsekvenser i begrænset omfang. I det omfang amter eller kommuner træffer afgørelser som følge af dette lovforslag, vil det få administrative konsekvenser i meget begrænset omfang.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	De økonomiske konsekvenser for erhvervet som følge af rydningspligten er begrænsede. Hertil kommer, at rydningspligten ikke kommer til at gælde, hvor den bliver uforholdsmæssigt byrdefuld. Hvor et amt måtte benytte muligheden for at påbyde skærmende beplantning omkring skæmmende tekniske anlæg, kan jordbrugeren få en begrænset omkostning til at etablere beplantningen. Jordbrugere har imidlertid mulighed for at søge tilskud, inden et egentligt påbud udstedes. Hvor et amt eller en kommune måtte benytte muligheden for at påbyde bekæmpelse af kæmpebjørneklo, kan jordbrugeren få en omkostning til dette, men der er også mulighed for, at amtet eller kommunen vælger at foretage bekæmpelsen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	En jordbruger kan opnå ret til genopdyrkning af et areal, der er overgået til halvkultur eller henliggen som udyrket areal inden for en 15 års periode, uanset om arealet i mellemtiden er vokset ind i en tilstand, der ellers ville medføre beskyttelse efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.	Hvis en jordbruger etablerer skov eller anden beplantning over 0,5 ha, skal det anmeldes til myndighederne, hvorved rydningspligten bortfalder. Dette vurderes at have meget begrænsede administrative konsekvenser.

	Positive konsekvenser/færre udgifter	Negative konsekvenser/øgede udgifter
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at have positive miljømæssige konsekvenser, da det forventes at forbedre naturtilstanden.	Ingen
Andre konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Formål, område og definitioner

Til § 1

Til stk. 1

Det overordnede mål med lovforslaget er at sikre en bæredygtig udvikling af drift af landbrugsjorderne af hensyn til de nuværende og fremtidige generationer ved at forene hensyn til bevaring af produktionsgrundlaget og hensyn til bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier. I øvrigt er lovforslagets formål beskrevet i indledningen under punkt 1 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 1

Produktionsgrundlaget forstås som fysiske og naturgivne ressourcer, som for eksempel jordressourcen og de plantegenetiske ressourcer. Landbrugserhvervets fortsatte udviklingsmuligheder skal sikres af hensyn til samfundsøkonomien, og for at den kunnen, viden og kultur, der knytter sig til landbruget, også kan viderebringes til de fremtidige generationer.

Til nr. 2

Bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier varetages også gennem anden lovgivning, primært på Miljøministeriets område. Dette lovforslag begrænser sig på disse områder til de natur- og miljøhensyn og landskabelige værdier, der varetages gennem driften af landbrugsjorder.

Til stk. 2

Lovforslaget omfatter alle ubebyggede og ubefæstede arealer. Ved bebyggede arealer forstås de arealer, der står bygninger på, og ved befæstede arealer dem, der har belægning i form af asfalt eller grus på veje, fliser og lignende. Loven omfatter således alle arealer, hvor der kan vokse planter.

Lovforslaget angår primært landbrugsjorderne, men omfatter alle arealer, fordi anvendelsen af andre arealer i visse tilfælde har indflydelse på driften af

landbrugsjorderne. Det betyder dog ikke, at alle regler udstedt i medfør af loven skal omfatte alle jorder, jf. stk. 4. I de enkelte bekendtgørelser vil det nærmere blive præciseret, hvilke arealer, der omfattes. I den gældende flyvehavrelov er alle arealer omfattet, og det vil fortsat være tilfældet, når reglerne om flyvehavre videreføres efter lovforslagets § 10. Amtsråds og kommunalbestyrelses udvidede mulighed for at bekæmpe kæmpebjørneklo vil også kunne omfatte alle arealer.

Loven omfatter alle arealer uanset ejerskab, dvs. både offentligt og privatejede arealer.

Til stk. 3

Lovforslaget omfatter ejere og brugere. Herved forstås både fysiske og juridiske personer og sammenslutninger heraf. Når der i bemærkningerne til dette lovforslag anvendes betegnelsen jordbrugeren, kan der være tale om enten ejeren eller brugeren eller begge. Ved bekendtgørelser efter loven fastsættes, om de pågældende regler alene gælder ejere eller brugere, jf. stk. 4.

Med ejeren forstås den juridiske ejer, som kan være en virksomhed, et selskab eller lignende såvel som en enkeltperson eller en personkreds.

Med en bruger forstås den fysiske eller juridiske person, som enten i kraft af ejerskab eller i kraft af en aftale med ejeren har råderet over et areal.

Virksomheder, der er knyttet til driften af landbrugsjorderne, kan også omfattes af loven. Det gælder f.eks. maskinstationer, der som hidtil vil blive omfattet af reglerne for bekæmpelse af flyvehavre.

Til stk. 4

Loven omfatter alle ubebyggede og ubefæstede arealer, jf. stk. 2. Når det gælder regler om bekæmpelse af uønskede plantearter, er der behov for at omfatte alle disse arealer, mens regler om andre af lovens emner kun behøver omfatte en del af arealerne, for eksempel landbrugsjorder, jf. § 2, stk. 1, eller kun de landbrugsjorder, der skal anvendes til jordbrugsmæssige formål, jf. § 3. I forbindelse med fastsættelse af

regler efter loven vil det blive angivet, hvilke arealer, reglerne gælder for.

I forbindelse med udstedelse af regler i medfør af loven vil det ligeledes blive fastsat, hvorvidt de specifikke regler gælder ejere eller brugere.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse indeholder definitioner. Definitionerne i stk. 4-6 og 8 angår også naturbeskyttelse og harmonerer med forståelsen af begreberne i lovgivningen under Miljøministeriet.

Til stk. 1

Landbrugsjorder defineres efter denne lov som den jord, der kan anvendes til jordbrugsmæssige formål. Det er ikke alene de jorder, der i kraft af notering i matrikelregistret er undergivet landbrugspligt efter landbrugsloven, men også alle de ikke-noterede arealer, de såkaldte frijorder.

Til stk. 2

Jordbrugsmæssige formål er anvendelse til dyrknings- og naturformål. Naturformål får i dette lovforslag en mere fremtrædende betydning end i den gældende landbrugslov. I § 4 fastsættes de jordbrugsmæssige formål som anvendelse til dyrkning af ét eller flerårige afgrøder, herunder plantage, og anvendelse til skov, drift som halvkultur eller henliggen som udyrket og lysåbent areal, kulturtekniske foranstaltninger samt småbiotoper og småplantninger op til og med 0,5 ha. Se i øvrigt bemærkningerne til § 4.

Til stk. 3

Dyrkning med træer og buske i plantage kan have et vist sammenfald med skovdrift, men omfatter også dyrkning med frugttræer og buske, drift som planteskole eller med pyntegrønt og juletræer m.m. Arealer med selvsåede træer og buske betragtes ikke som plantage.

Til stk. 4

Naturligt hjemmehørende plantearter er et begreb efter naturbeskyttelseslovgivningen, men ikke et fast og entydigt begreb. Det omfatter vegetation, som normalt vil opfattes som faldende ind i landskabet som et naturelement, men ikke eksotiske fremmedartede plantearter. I det konkrete tilfælde vil det bero på amtsrådets skøn. Det er ikke afgørende for definitionen af et naturareal, om der er høj eller lav vegetation, eller om der er ekstensiv drift eller ingen drift. Ej heller har mængden af vegetation betydning. Definitionen har betydning i forhold til lovforslagets § 7.

Til stk. 5

Lysåbne arealer betyder, at vegetationen overvejende består af lavtvoksende planter uanset vegetationens art i øvrigt. Lysåbne arealer kan have lavtvoksende naturligt hjemmehørende plantearter og bliver dermed lysåben natur.

Til stk. 6

Halvkultur er en naturtilstand, der for at bestå, kræver en ekstensiv landbrugsdrift. Betegnelsen bruges oftest om de lysåbne naturtyper, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og som omfatter heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og overdrev. Den nødvendige ekstensive drift til bevaring af disse naturtyper er fortrinsvis græsning og ellers slæt.

Til stk. 7

At et areal er udyrket betyder, at arealet ikke er i drift. Naturkvaliteten på arealet er uden betydning for definitionen. Braklagte arealer betragtes i dette lovforslags forstand som udyrkede arealer.

Rydning for opvækst af træer og buske betragtes i denne forbindelse ikke som drift, heller ikke når dette foregår ved slåning. Det anses som drift, hvis der foregår jordbehandling, såning, græsning, slæt og anvendelse som udspretningsareal for husdyrgødning, eller hvis arealet på lignende måde indgår i driften eller giver et udbytte.

Til stk. 8

Småbiotoper er små arealer med levesteder for vilde dyr og planter, og betegnelsen bruges typisk om små arealer med buske, træer, vandhuller, skrænter, diger, vejrabatter og lignende.

Jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

Til § 3

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelse fastsætter, at alle landbrugsjorder med visse undtagelser skal anvendes til jordbrugsmæssige formål. Som udgangspunkt gælder det alle landbrugsjorder i landzone samt arealer i byzone og sommerhusområder, der er noteret med landbrugspligt.

Afgrænsningen indebærer gennem definitionen af landbrugsjorder, at reglerne ikke alene gælder for arealer med landbrugspligt, men også gælder frijorder.

Til stk. 2

Undtagelserne i stk. 2 bygger på landzone- og planlægningsbestemmelserne i lov om planlægning, skovlovens regler om fredskovpligt, og den gældende landbrugslovs regler om landbrugsnoterede arealer i byzone og sommerhusområder, som foreslås videreført i forslaget til lov om landbrugsejendomme.

Til nr. 1

Der kan være arealer i landzone, der har været anvendt til ikke-jordbrugsmæssige formål, længe før planreguleringen blev indført, og uden at der siden er udført lokalplan eller givet landzonetilladelse. Det kan for eksempel dreje sig om kirkegårde, skydebaner eller golfbaner. Sådanne arealer betragtes som anden lovlig ikke-jordbrugsmæssig anvendelse efter nr. 1 og er som udgangspunkt ikke omfattet af pligten til anvendelse til jordbrugsmæssige formål.

Afgrænsningen betyder også, at forpligtelsen til anvendelse til jordbrugsmæssige formål ikke vil gælde alle landbrugsarealer. For eksempel vil arealer i tilknytning til en lufthavn eller arealer til øvelsesformål for forsvaret være omfattet af begrebet landbrugsjorder uden at være underlagt forpligtelsen til jordbrugsmæssig anvendelse.

Til nr. 2

Når fredskovspligtige arealer er undtaget fra forpligtelserne om jordbrugsmæssige formål, skyldes det, at fredskovspligtige arealer reguleres gennem skovloven og derfor ikke gennem dette lovforslag.

Til nr. 3

Undtaget fra forpligtelsen til anvendelse til jordbrugsmæssige formål er også haver, der inklusiv det bebyggede areal er under 2 ha. Større landbrugsejendomme kan have parker, der overskrider denne arealgrænse. I § 8 foreslås ministeren at få en bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om de nærmere regler om anvendelse af landbrugsjorder, herunder om fravigelse fra reglerne i særlige tilfælde. I disse regler vil der blive taget højde for problemet, således at bestående haver og parker ved større ejendomme fortsat kan anvendes som sådan, jf. § 8.

Til § 4

Baggrunden for bestemmelsen om jordbrugsmæssige formål er nærmere beskrevet under de generelle bemærkninger i afsnit 2 b om anvendelse af jordressourcen til dyrkning og natur.

Reglerne er hovedsagelig en videreførelse af indholdet i den gældende landbrugslovs krav til driften af landbrugsjorder, idet dog forskellige naturformål ud-

trykkes specifikt som ønskede jordbrugsmæssige formål.

Efter den foreslåede bestemmelse forpligtes ejere og brugere af de landbrugsjorder, der er omfattet af lovforslagets § 3 til at anvende landbrugsjorderne på forsvarlig jordbrugsmæssig måde ved anvendelse til en række nærmere angivne formål.

Jordbrugerens muligheder for at vælge anvendelse af jorderne blandt disse forskellige jordbrugsmæssige formål tilsidesætter naturligvis ikke bindinger om arealanvendelsen i kraft af anden lovgivning.

Til nr. 1

Dyrkning af ét- eller flerårige afgrøder, herunder plantage, og anvendelse til skov, er en direkte videreførelse fra landbrugsloven, idet skov dog som noget nyt ikke behøver at blive dyrket men også kan være naturskov uden drift.

Til nr. 2

Drift som halvkultur eller henliggen som udyrket og lysåbent areal er som noget nyt udtrykkeligt blevet et jordbrugsmæssigt formål. Jordbrugerens ret til at lade arealer til jordbrugsmæssige formål henligge som udyrkede eller som lysåben natur skal omfatte alle arealer uanset beliggenhed. Mulighederne for at etablere lysåben natur i skove med fredskovspligt reguleres ikke i dette lovforslag men i skovloven.

Til nr. 3

Kulturtekniske foranstaltninger som læhegn, grøfter, markveje og lignende betragtes også som jordbrugsmæssige formål.

Til nr. 4

Jordbrugsmæssige formål er også småplantninger op til og med 0,5 ha. Det kan f.eks. være et hjørne af en mark, som det er upraktisk at dyrke, og hvor en småplantning samtidig kan gavne vildtet. Småbiotoper med buske, træer, levende hegn, vandhuller, skrænter, diger, vejrabatter og lignende anses ligeledes for jordbrugsmæssige formål i overensstemmelse med ønsket om at få mere naturindhold i anvendelsen af jordressourcen.

*Til § 5**Til stk. 1 og 2*

Som noget nyt foreslås indført en forpligtelse til at holde landbrugsjorder ryddet for opvækst af træer og buske for at hindre, at udyrkede arealer skifter varigt karakter ved tilgroning med selvsåede buske og træer.

F. t. l. om drift af landbrugsjorder

Til nr. 1-4

Rydningens pligten gælder naturligvis ikke for arealer, der lovligt har beplantning, det vil sige anvendes til plantage eller skov, læhegn, småbiotoper, solitære træer og buske, småplantninger samt anden lovlig beplantning.

Til nr. 5

Rydningens pligten gælder ikke klitfredede arealer, da det kan være vanskeligt for lodsejere at skelne mellem rydningens pligten og forbudet mod at fjerne planter, der tjener til sandflugtens dæmpning, jf. naturbeskyttelsesloven.

Til nr. 6

Rydningens pligten skal dog tilpasses de fysiske forhold, så den ikke bliver uforholdsmæssig byrdefuld for ejeren eller brugeren af jorden. Arealer, der er meget våde, stejle eller på anden måde er vanskelige at rydde med maskiner, eller som er vanskeligt tilgængelige, vil ikke blive omfattet af rydningens pligten.

Rydningens pligten kan for eksempel overholdes ved slåning med få års mellemrum efter behov af de arealer, der ikke dyrkes i omdrift eller drives ekstensivt.

En jordbruger skal ikke kunne undgå sin pligt til at holde arealerne lysåbne og dyrkbare under henvisning til skovrejsning, medmindre der har fundet anmeldelse sted til amtsrådet efter stk. 3.

I en bekendtgørelse vil der blive fastsat nærmere bestemmelser om frister for påbudene, der tager hensyn til, om vej- og jordbundsforhold gør det muligt at gennemføre rydningen med maskiner. Fravigelser fra rydningens pligten vil samtidig blive præciseret, jf. § 8.

Til stk. 3

På den ene side indeholder dette lovforslag en forpligtelse til rydning for opvækst af træer og buske og på den anden side en ret til at bruge arealer til skov. Skovloven giver mulighed for at rejse skov ved selvåede planter. For at klarlægge, om et areal er skov eller blot uryddet, foreslås det, at der skal ske en anmeldelse om skovrejsning, hvorved rydningens pligten bortfalder. Skovrejsningen skal i givet fald være i overensstemmelse med regionplanens bestemmelser om skovrejsning eller eventuelt med en dispensation i områder, hvor skovplantning er uønsket.

Muligheden efter lovforslaget for at plante skov vil ikke tilsidesætte anden lovgivning, der kan forhindre skovrejsning, for eksempel § 3 i naturbeskyttelsesloven og fredninger.

Etablering af skov skal anmeldes til en myndighed bestemt af fødevareministeren af hensyn til muligheden for kontrol af rydningens pligtens overholdelse. Det

er hensigten at anmeldelse indtil videre skal ske til amtsrådet. Bestemmelsen åbner dog mulighed for overvejelser om ændring af dette for at opnå størst mulig enkelhed for jordbrugeren og administrationen.

Fritliggende småplantninger op til og med 0,5 ha regnes som småbiotoper, som ikke skal anmeldes.

Til § 6

Arealer, der ligger udyrket hen eller drives ekstensivt, kan opnå en naturkvalitet, så arealet beskyttes efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder i givet fald, at tilstanden ikke må ændres. Hvis et udyrket areal jævnligt pløjes op, bliver arealet ikke omfattet af § 3.

Det foreslås, at jordbrugeren får mulighed for at lade et areal overgå til halvkulturreal eller henligge som udyrket areal, uden at vedkommende dermed mister retten til genopdyrkning, uanset at arealerne gradvist opnår kvalitet svarende til § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det foreslås, at hvis jordbrugeren anmelder dette til amtsrådet, kan retten til genopdyrkning bevares i 15 år.

Formålet med reglen er at gøre det attraktivt for jordbrugeren at undgå omdrift i 15-årsperioden til gavn for naturen i denne periode og til gavn for naturen på de arealer, som heller ikke efter de 15 år ønskes ind i omdrift igen.

Ret til genopdyrkning kan ikke opnås, hvis arealet i forvejen er et § 3-areal. Amtsrådet har derfor mulighed for inden 4 uger efter anmeldelsen at gøre opmærksom på det, hvis arealet i forvejen er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Amtsrådet har en forpligtelse efter naturbeskyttelsesloven til at oplyse om et areals § 3-status.

Efter anmeldelse af et areal som halvkultur eller udyrket areal vil der kunne veksles mellem disse anvendelser, uden at dette får indflydelse på retten til genopdyrkning.

Hvis en jordbruger ønsker at genoptage dyrkning i omdrift (pløjning) uden forudgående anmeldelse efter § 6, må vedkommende sikre sig, at der ikke derved sker overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 3.

Reglen er en parallel til de regler, der gælder ved udtagning af landbrugsjorder efter EU's støtteordninger. Bestemmelsen i dette lovforslag skal ikke ændre de gældende undtagelsesbestemmelser i naturtypebekendtgørelsen (bkg. nr. 637 af 25. juni 2001), hvorefter arealer, der på grundlag af en aftale med en offentlig myndighed udvikler sig til en § 3-naturtype, er undtaget fra § 3-beskyttelsen indtil et år efter aftalens udløb, medmindre andet er fastsat i aftalen.

Til § 7

Inden for de områder, der efter lovforslagets § 3 skal bruges til jordbrugsmæssige formål, kan der allerede ved lovens ikrafttræden findes natur, der består af beplantning, vandhuller og andre vådområder m.m., og som gør, at arealet ikke kan bruges til de angivne jordbrugsmæssige formål i § 4. Sådan natur kan fortsat bestå, og beplantning er undtaget fra rydningspligten i § 5.

Bestemmelsen fastsætter, at det også er muligt varigt at ændre anvendelsen fra jordbrugsmæssige formål til sådan natur, for eksempel ændre en kornmark til en blanding af vandhuller, krat og vedvarende græs. I givet fald vil rydningspligten bortfalde for de beplantede dele af arealet. Det er imidlertid en forudsætning, at sådan ny natur er i overensstemmelse med anden lovgivning og med amtsrådets vedtagne og offentliggjorte planer.

Der henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 4, for så vidt angår begrebet natur i denne lovs forstand.

Til stk. 2

Hvis etablering af sådanne former for natur nævnt under stk. 1 indebærer beplantning over 0,5 ha, skal der ske anmeldelse til en myndighed, hvorved rydningspligten bortfalder. Bestemmelsen er parallel til § 5, stk. 3, om anmeldelse af skov, men § 7, stk. 2, omfatter buske, krat, træer eller kombinationer heraf. Til sammen betyder de to regler, at etablering af alle former for beplantning over 0,5 ha skal anmeldes til amtsrådet, hvorved rydningspligten bortfalder.

Indtil videre vil myndigheden være amtsrådet, jf. bemærkningerne til § 5, stk. 3.

Til stk. 3

Arealer med natur, jf. stk. 1, kan tages i brug igen til jordbrugsmæssige formål, jf. § 4. Det gælder dog kun, hvis dette er i overensstemmelse med anden lovgivning. Arealerne kan være omfattet af beskyttelse efter anden lovgivning, for eksempel efter naturbeskyttelsesloven.

Til § 8

Bestemmelsen bemyndiger fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler.

Uanset, at reglerne i §§ 3-7 umiddelbart vil få virkning for borgerne ved lovens ikrafttræden, kan der blive behov for uddybende regler. Bekendtgørelse efter § 8 vil blive udstedt i overensstemmelse med bemærkningerne til §§ 3-7.

De nærmere fastsatte regler kan også indeholde regler om fravigelse i særlige tilfælde. Det gælder både

fravigelser fra §§ 3-7 og fravigelser fra regler fastsat ved bekendtgørelse.

*Landskabelige værdier**Til § 9*

De foreslåede bestemmelser giver mulighed for dels at bevare den gældende regulering om skovplantning, der udgår af landbrugsloven ved ophævelsen af denne i medfør af forslag til lov om landbrugsejendomme, og dels at give mulighed for ny regulering.

Til nr. 1

Efter den gældende landbrugslovs § 7a, stk. 3, er der udstedt en bekendtgørelse om skovplantning på landbrugsejendomme, jf. bekendtgørelse nr. 822 af 2. oktober 2002. Det er hensigten at udstede en bekendtgørelse med tilsvarende indhold i henhold til dette lovforslag, dog sådan at ved videreførelse af reglerne, vil disse også komme til at gælde frijorder.

Det er landskabelige hensyn i bred forstand, der er sigtet på ved udpegningen i regionplanen af de områder, hvor skovplantning er uønsket. Disse "minusområder" er udpeget ud fra hensyn til beskyttelse af landskaber, natur, geologi, kirkeomgivelser og kulturmiljøer. Også hensynet til blandt andet råstofgravning, tekniske anlæg og byvækst indgår i denne planlægning.

Til nr. 2

Efter planloven kan kommunalbestyrelsen som landzonelovsmyndighed stille krav om skærmende beplantning ved etableringen af fritliggende anlæg som vilkår for landzonetilladelser. Der er imidlertid ikke hjemmel i planloven til at kræve skærmende beplantning i øvrigt, f.eks. ved gylleholdere og lignende, der opføres i forbindelse med bestående landbrugsbygninger. Der er heller ikke hjemmel til at kræve beplantning ved bestående anlæg.

Som noget nyt foreslås, at amtsrådet efter dette lovforslag kan få mulighed for at påbyde skærmende beplantning om skærmende tekniske anlæg såsom gylleholdere i områder, hvor skærmende beplantning er ønskelig af landskabelige hensyn. Muligheden gælder for bestående tekniske anlæg og ikke egentlige bygninger.

De foreslåede bestemmelser skal således ses som et supplement til planlovens zonebestemmelser, således at der ikke kun sikres skærmende beplantning ved nye fritliggende anlæg, men også ved de øvrige, når de ligger i områderne med særlige landskabelige værdier.

Ved udmøntningen af bestemmelsen skal det fremgå, at det bliver frivilligt for amtsrådet at benytte mu-

ligheden. Visse forudsætninger skal i givet fald opfyldes for at kunne bruge den. Amsrådet skal således udarbejde og offentliggøre en areal- og indsatsplan, jf. § 12, hvori indsatsområderne fastlægges, og hvori der gøres rede for, hvornår og hvordan påbudene agtes gennemført i samlede områder. Det skal desuden sikres, at den lokale landbrugsorganisation inddrages ved udarbejdelse af planen, at der gives et års frist ved påbud om skærmende beplantning, at påbudet sker ved individuel skriftlig henvendelse til hver ejer, og at amsrådet gennemfører påbudene i overensstemmelse med planen.

Det vil fremgå af bekendtgørelsen, at der kun kan stilles krav om en basal beplantning.

Fødevarerministeriet har en tilskudsordning til skærmende beplantning, der inden for bevillingsrammerne giver mulighed for tilskud til flerrækkede beplantninger. Jordbrugere, der ønsker en sådan beplantning i stedet for den mere basale, kan dog ikke med de nuværende regler opnå tilskud, når den skærmende beplantning er påbudt. Samarbejdet med den lokale landbrugsorganisation om planen og offentliggørelse af planen vil dog give eventuelt berørte jordbrugere mulighed for i tide at søge tilskud.

Uønskede plantearter

Til § 10

Med bestemmelsen bemyndiges fødevarerministeren til dels at træffe bestemmelse om, hvilke plantearter, der skal anses for uønskede efter dette lovforslag, dels at fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af sådanne plantearter.

Hjemlen skal foreløbig bruges til at fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo. Bestemmelsen er dog også beregnet på den situation, hvor andre arter kan blive eller er blevet truende enten for de dyrkede afgrøder eller for den hjemmehørende natur. Naturen er dynamisk, og det kan ikke forudsiges, hvilke arter, der måtte tilkæmpe sig en udbredelse, der er uacceptabel i forhold til beskyttelsen af de naturligt hjemmehørende arter eller beskyttelsen af de dyrkede afgrøder.

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges ministeren til at føre en optegnelse over uønskede arter. Enhver ændring af optegnelsen kan således ske gennem udstedelse af en revideret optegnelse efter iagttagelse af en høringsprocedure. Fødevarerministeren kan under anvendelse af den samme høringsprocedure helt lade optegnelsen bortfalde, hvis fremtidige for-

hold måtte tilsige, at der ikke skal foretages bekæmpelse eller forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter.

Amsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Dansk Landbrug og Danmarks Naturfredningsforening forudsættes som udgangspunkt at være faste høringsparter ved ændring af listen. Listen vil endvidere blive fastlagt efter aftale med miljøministeren.

Flyvehavre og kæmpebjørneklo betragtes i dag som uønskede plantearter efter dette lovforslag, og disse vil derfor efter vedtagelse af lovforslaget blive opført på optegnelsen uden forudgående iagttagelse af høringsproceduren, idet lovforslaget har været forelagt de berørte parter til udtalelse.

Til stk. 2

Fødevarerministeren bemyndiges til at udstede bekendtgørelser indeholdende detaljerede regler vedrørende bekæmpelse og forebyggelse af udbredelsen af uønskede planter. Flyvehavre har igennem en årrække været undergivet bekæmpelses- og forebyggelsesforanstaltninger, som agtes fortsat under denne lov, jf. nedenfor under afsnittet om flyvehavre.

Til stk. 3

Det foreslås, at fødevarerministeren får mulighed for at lade bekæmpelse eller forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter foretage, hvis ejeren eller brugeren ikke har efterkommet et påbud herom inden for en nærmere fastsat frist. Denne mulighed findes i de gældende regler for flyvehavre, og foreslås også at blive en mulighed ved amsråds og kommunalbestyrelses bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Muligheden for myndighederne til at foretage bekæmpelse for ejers eller brugerens regning gælder for flyvehavre, men det vil ikke komme til at gælde for kæmpebjørneklo.

Flyvehavre

Flyvehavre er en ét-årig ukrudtsplante, der under gunstige forhold kan modne ca. 800 frø. Modningen sker, før de normale kornarter er høstmodne, og frøets spireevne bevares i 8-10 år. Frøene fremspirer dog kun med ca. 10-20 procent hvert år. Et enkelt års manglende indsats kan således spolere en påbegyndt intensiv bekæmpelse. Frøet kan i visse tilfælde passere husdyrs og fugles fordøjelseskanaal uden at miste spiringsevnen. Disse forhold sammenholdt med en i praksis vanskelig bekæmpelse gør flyvehavre til en frygtet ukrudtsplante, og forekomster medfører udbyttetab for den jordbrugsmæssige udnyttelse af de in-ficerede arealer. Forekomsten af flyvehavre giver der-

for hvert år anledning til betydelige ekstraudgifter for dansk landbrug og det danske samfund.

Hertil kommer, at flyvehavrekerner kan spredes på mange måder, f.eks. med vind, vand og fugle, ved korntransporter og husdyr samt via høstmaskiner, halmpressere, emballeringsredskaber og jordredskaber.

Bekæmpelse af flyvehavre har siden 1956 været lovreguleret, seneste ved lov nr. 298 af 24. april 1996 om flyvehavre.

I dette lovforslag foreslås det at ophæve den gældende lov om flyvehavre, jf. § 20, stk. 2, nr. 1. Principperne i den gældende lov vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af flyvehavre videreføres i en bekendtgørelse, som vil blive udstedt i medfør af dette lovforslag. Der er således alene med hensyn til flyvehavre tale om en lovteknisk modernisering ud fra princippet om, at generelle regler om dyrkning af landbrugsjorder samles i en hovedlov med detaljbestemmelserne fastsat i bekendtgørelser.

Der vil således som hidtil blive stillet krav om, at ejere eller brugere af såvel dyrkede som udyrkede arealer har pligt til at holde arealerne fri for flyvehavreplanter. Pligten omfatter såvel privat ejede som offentligt ejede arealer. Rengøring af maskiner eller redskaber, der har været anvendt på en ejendom med forekomst af flyvehavre, vil også fremover være et krav. Der vil ligeledes blive fastsat regler om skriftlig orientering om forekomst af flyvehavre på jordbrugsarealer i forbindelse med salg, bortforpagtning, udlejning eller anden overdragelse af disse arealer.

Fødevarerministeren vil som hidtil kunne meddele de forbud og påbud om gennemførelse af foranstaltninger, der er nødvendige for overholdelse af regler om bekæmpelse m.v. af flyvehavre, jf. den foreslåede § 14. Ligeledes vil ministeren om nødvendigt for ejerens eller brugerens regning uden retskendelse og mod behørig legitimation kunne gennemføre tvangsmæssig bekæmpelse eller forebyggelse af udbredelse af flyvehavre, såfremt ejeren eller brugeren af et areal ikke efterkommer et påbud herom, jf. det foreslåede stk. 3 og den foreslåede § 13.

Fødevarerministeren har efter den eksisterende lov om flyvehavre adgang til arealer og fører tilsyn og kontrol, dels stikprøvemæssigt og dels efter anmeldelse. Opgavens omfang er afhængigt af årets klimatiske forhold m.v. Der modtages ca. 100 nye anmeldelser om året. Inklusiv opfølgning af kontrollen foretages årligt mellem 300 og 400 kontrolbesøg.

I medfør af den eksisterende lov sanktioneres overtrædelser med bøde. I bødeudmålingen indgår overtrædelsens omfang samt de sparede omkostninger ved

den sparede bekæmpelse, herunder lugning og sprøjtning. Bødeudmålingen er baseret på retspraksis.

Kæmpebjørneklo

Med de foreslåede bestemmelser kan fødevarerministeren også give amtsrådet og kommunalbestyrelsen mulighed for at bekæmpe kæmpebjørneklo mere effektivt.

Flere amtsråd og kommunalbestyrelser har i dag iværksat en bekæmpelse, fordi planten er til skade for naturen ved at brede sig og fortrænge de naturligt hjemmehørende plantearter. Bekæmpelsen sker i dag udelukkende på frivillig basis, hvilket betyder, at myndigheden i visse tilfælde ikke kan gennemføre en effektiv bekæmpelse, fordi ikke alle lodsejere ønsker at medvirke. Frø fra kæmpebjørneklo fra de pågældende ejendomme vil fortsat sprede sig til naboejendommene, således at bekæmpelsen må fortsætte for at holde planten i ave. Specielt langs vandløb foregår en omfattende og hurtigt spredning af frø, der flyder med strømmen, hvilket giver store omkostninger til bekæmpelsen.

På denne baggrund foreslås, at amtsrådet og kommunalbestyrelsen får beføjelse til at bekæmpe planten også de steder, hvor man ikke kan få en frivillig aftale i stand med lodsejeren. Det vil sige, at myndigheden skal have mulighed for at påbyde bekæmpelse af planten, jf. § 14, hvis myndigheden ikke kan opnå en frivillig aftale, og i tilfælde af, at påbudet ikke efterkommes, da mod behørig legitimation, jf. § 13, at bekæmpe planten. I modsætning til hvad der gælder for flyvehavre, vil bekæmpelse af kæmpebjørneklo ikke kunne foretages for ejerens eller brugerens regning.

Det vil være en forudsætning for brug af beføjelsen, at amtsrådet eller kommunalbestyrelsen har vedtaget og offentliggjort en indsatsplan, jf. § 12, til bekæmpelse af planten og iværksætter en bekæmpelse i hele indsatsområdet. Planen kan omfatte hele amtet eller kommunen eller kan afgrænses til en del af arealet, for eksempel til et vandløbsopland, og kan omhandle alle arealer omfattet af loven. Indsatsplanen skal desuden beskrive tidspunkterne for bekæmpelsen, og hvordan amtsrådet eller kommunalbestyrelsen vil benytte beføjelsen efter denne lov. Påbud om bekæmpelse vil skulle gives individuelt og skriftligt. Hvis en myndighed skal foretage bekæmpelse på privat ejendom, skal lodsejeren have et passende varsel ved individuel skriftlig henvendelse. Det vil ligeledes være en forudsætning, at der tages størst muligt hensyn til driften af ejendommen. Det vil blive fastsat i bekendtgørelsen, at private lodsejere ikke kan pålægges særlige bekæm-

pelsesmetoder ved bekæmpelse på egne arealer, idet bekæmpelsesmetoder ikke reguleres efter denne lov.

Offentlige myndigheder vil blive forpligtet til at sørge for bekæmpelse på egne arealer i overensstemmelse med indsatsplanen.

Regler efter denne lov vil ikke tilsidesætte de muligheder, amtsrådet og kommunalbestyrelsen har i forvejen for at bekæmpe kæmpebjørneklo, men skal betragtes som et supplement til disse muligheder.

Der er hverken tale om en generel forpligtelse til at bekæmpe kæmpebjørneklo, som der er med flyvehavre, eller en forpligtelse for amtsråd eller kommunalbestyrelser til at foretage bekæmpelse af kæmpebjørneklo i udvalgte områder. Der er alene tale om at give de amtsråd og kommunalbestyrelser, som vælger at foretage bekæmpelse, nogle supplerende instrumenter, så deres bekæmpelse kan blive mere effektiv.

I forbindelse med lovovervågningen 3 år efter udstedelsen af den bekendtgørelse, der giver mulighed for bekæmpelse af kæmpebjørneklo, vil det blive undersøgt, i hvilket omfang amtsråd og kommunalbestyrelser har benyttet muligheden i loven. Det vil samtidig blive vurderet, om udbredelsen af kæmpebjørneklo har et omfang, der berettiger til en mere intensiv bekæmpelse end den, der har fundet sted i 3-årsperioden.

Skadedyr

Til § 11

Lov om bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise, jf. lovbekendtgørelse nr. 503 af 29. juni 1990, foreslås ophævet ved lovforslagets § 20, stk. 2, nr. 2. Efter den gældende lov kan kommuner foretage bekæmpelse af disse dyr, hvor lodsejeren ønsker det, og kommunen kan opkræve betaling for det, og disse muligheder for kommunerne vil blive videreført efter dette lovforslag.

Planlægning

Til § 12

I en række tilfælde vil det være hensigtsmæssigt med en planlægning, der skal ligge til grund for forvaltningen af lovens bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse giver fødevareministeren mulighed for at stille krav om, at amtsrådet eller kommunalbestyrelsen skal udarbejde en særlig indsatsplan efter denne lov som betingelse for, at amtsrådet eller kommunalbestyrelsen kan udnytte lovens nye muligheder. En sådan plan vil bestå af dels en arealudpegning og dels en beskrivelse af, hvordan beføjelser efter denne lov skal benyttes. Der henvises til be-

mærkningerne til § 9, nr. 2 om skærmende beplantning og til § 10 under kæmpebjørneklo.

Denne bestemmelse om indsatsplanlægning skal sikre, at borgerne behandles ensartet i overensstemmelse med planen på en gennemskuelig måde.

Amtsrådet eller kommunalbestyrelsen skal i givet fald sikre passende inddragelse af offentligheden og offentliggørelse af planen. Kravene til inddragelse og offentliggørelse vil f.eks. være langt større ved en plan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo for et helt vandløbsopland end ved bekæmpelse ved en lille vandløbsstrækning med for eksempel kun 5 lodsejere.

I visse tilfælde vil særlig planlægning i henhold til denne lov ikke være nødvendig, fordi planlægning i henhold til anden lovgivning, primært efter planloven eller naturbeskyttelseslovgivningen, kan anvendes som grundlag for lovens administration. Det gælder for eksempel regionplanen for så vidt angår områder, hvor skovrejsning er uønsket, jf. § 9, nr. 1, eller planer efter anden lovgivning, der udgør rammerne for jordbrugerens muligheder for at etablere natur, jf. § 7.

Kontrol, delegation, klageadgang m.m.

Til § 13

Til stk. 1 og 2

Det foreslås, at fødevareministeren gives hjemmel til at fastsætte nærmere regler om kontrol og tilsyn.

Amtsrådet får mulighed for kontrol og tilsyn med rydningspligten, jf. § 5, og skovplantning, jf. § 9, nr. 1, skærmende beplantning, jf. § 9, nr. 2, og bekæmpelse af kæmpebjørneklo, jf. § 10, kommunalbestyrelsen får mulighed for kontrol og tilsyn med bekæmpelse af kæmpebjørneklo, jf. § 10. Fødevareministeriet vil fortsat varetage kontrol og tilsyn vedrørende flyvehavre.

Fødevareministeren, eller den ministeren bemyndiger dertil, gives desuden hjemmel til til enhver tid mod behørig legitimation at få adgang til arealer omfattet af loven med henblik på gennemførelse af kontrol og løsning af opgaver i henhold til loven. Det bemærkes, at der efter dette lovforslag kun vil være tale om adgang til arealer. Sådan adgang er ikke omfattet af Grundlovens krav om retskendelse.

Varetagelsen af administrationen og kontrollen af loven og regler fastsat i medfør af loven forudsætter i visse tilfælde adgang til de af loven omfattede arealer for at kunne udføre en effektiv kontrol med overholdelsen af lovens regler eller regler fastsat i medfør af loven. Tilsvarende kan det i visse tilfælde være nødvendigt med adgang til et areal for at kunne varetage

en opgave i henhold til loven, eksempelvis bekæmpelse af kæmpebjørneklo og flyvehavre.

Det skal bemærkes, at den adgang myndighederne, mod behørig legitimation, får til at foretage kontrol med overholdelse af loven og de i medfør af loven fastsatte regler, forudsætter, at det ikke konkret vurderes, at der foreligger overtrædelse af lovgivningen. Foreligger sådan mistanke, fremsendes sagen til politiet, som kan foretage videre undersøgelse og efterforskning.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse giver fødevarerministeren, eller den ministeren bemyndiger dertil, hjemmel til at udstede de forbud eller påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven eller regler fastsat i medfør af loven.

Bestemmelsen vil eksempelvis kunne bruges til at udstede påbud overfor en ejer eller bruger af et areal, hvorpå der vokser kæmpebjørneklo, som ønskes udryddet, jf. § 10.

Til § 15

Lovforslaget giver i §§ 10 og 11 mulighed for opkrævning af beløb til dækning af omkostninger ved bekæmpelse af flyvehavre og muldvarpe og mosegrise. Det drejer sig om videreførelse af gældende regler om bekæmpelse af flyvehavre og af muldvarpe og mosegrise.

Til stk. 1

Det fastsættes som et almindeligt led i brugerbetalingsprincippet, at der kan opkræves morarenter og gebyr for erindringsskrivelser ved for sen betaling. Morarenterne udgør renten efter rentelovens § 5, og gebyret for erindringsskrivelser udgør 100 kr., som reguleres i henhold til § 3 i lov om en satsreguleringsprocent. Plantedirektoratet har i maj 2003 foretaget et skøn over det tidsforbrug, der i 2002 er medgået i forbindelse med fremsendelse af ca. 1300 rykkerskrivelser vedrørende de gebyrordninger, Plantedirektoratet administrerer. Tidsforbruget ved udsendelse af én rykkerskrivelse skønnes på det grundlag at udgøre ca. 20 minutter, svarende til en omkostning på ca. 100 kr. pr. sag.

Til stk. 2 og 3

Det fastslås, at der er udpantningsret for de i stk. 1 nævnte skyldige beløb, og desuden for de efter den foreslåede § 19 vedtagne bøder.

Der gives også hjemmel til at inddrive de skyldige beløb ved lønindeholdelse hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af skatter i kildeskatteloven.

Disse to bestemmelser har til formål at medvirke til at effektivisere de offentlige myndigheders inddrivelse af restancer hos borgerne. Ud over at effektivisere inddrivelsen, vil bestemmelserne samtidig lette domstolssystemet for civilretlige tvister om mindre beløb og give borgeren opfattelse af en mindre bureaukratisk administration.

Til § 16

Til stk. 1 og 2

Fødevarerministeren kan uden lovhjemmel delegere sine beføjelser til en institution under ministeriet, jf. stk. 1.

I den foreslåede bestemmelse i stk. 2 gives fødevarerministeren også hjemmel til at delegere opgavevaretagelse efter loven til amtsråd og kommunalbestyrelser.

Ministeren gives i den forbindelse hjemmel til at kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Amtsrådene har i forvejen opgaver i relation til landbrugspolitikken, specielt udpegning af Særlige Følsomme Landbrugsområder og indgåelse af aftaler om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger. Det er specielt amtsrådets rolle som regional naturmyndighed, der gør det aktuelt at uddelegere opgaver efter denne lov til amtsrådene.

I en bekendtgørelse efter § 8 vil det blive fastlagt, hvorledes amtsrådet medvirker ved administrationen af lovforslagets §§ 3-7.

Amtsrådets administration af regler om skovplantning videreføres, jf. § 9, nr. 1. Som noget nyt vil amtsrådet og kommunalbestyrelsen gennem bekendtgørelse få mulighed for bedre bekæmpelse af kæmpebjørneklo, jf. § 10.

Det fremgår af § 9, nr. 2, at amtsrådet kan få mulighed for at varetage opgaver vedrørende skærmende beplantning. Efter § 12 kan amtsråd og kommunalbestyrelser blive pålagt indsatsplanlægning som betingelse for at varetage opgaver efter loven.

Amtsråd og kommunalbestyrelser kan i forbindelse med opgavevaretagelse efter loven gives mulighed for at udføre kontrol og tilsyn samt meddele forbud og påbud, jf. §§ 13 og 14.

Udgangspunktet for klageadgangen er to-instans-princippet. Mulighed for helt eller delvist at afskære klageadgangen, vil således kun blive benyttet, såfremt særlige grunde taler herfor, og der ikke er væsentlige retssikkerhedsmæssige betæneligheder herved.

Hvis adgangen ikke afskæres, kan indsendelsen og behandlingen af klager reguleres. Der vil eksempelvis kunne fastsættes en frist for udnyttelse af rekursmuligheden, krav til klagens form og indhold eller regler om klagens indsendelse.

Der gives med forslaget ligeledes hjemmel til remonstration, dvs. at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen og eventuel træffe en ny afgørelse, selvom der er indgivet en klage. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, som giver klageren helt eller delvist medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen. Denne nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har hjemmel til remonstration.

Det har tidligere været vurderingen, at remonstration kunne ske i alle tilfælde uden formel hjemmel. Folketingets Ombudsmand har imidlertid givet udtryk for, at remonstration i tilfælde, hvor der er indgivet klage, efter hans opfattelse kræver udtrykkelig hjemmel, jf. FOB 1997, side 87 ff. Denne udtrykkelige hjemmel indføres med forslaget.

Der gives tillige hjemmel til, at klageadgangen kan begrænses til retlige spørgsmål. Denne mulighed vil alene blive benyttet på sagsområder, hvor der udøves et særligt fagligt skøn af den administrerende myndighed, og hvor der ikke er væsentlige retssikkerhedsmæssige betæneligheder herved. Hjemlen tænkes således umiddelbart at skulle benyttes ved afgørelser truffet af amtsråd eller en kommunalbestyrelse om indholdet af indsatsplanlægning, der efter § 12 skal ligge til grund for bekæmpelse af kæmpebjørneklo, eller for at kunne påbyde skærmende beplantning.

Til stk. 3

Efter forvaltningsloven vil de, der direkte berøres af en afgørelse, være klageberettigede.

Med bestemmelsen gives der endvidere mulighed for, at Dansk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ved deres hovedorganisationer bliver klageberettigede over visse afgørelser.

Disse organisationer dækker erhvervs- og naturinteresser bredt. Organisationerne var i øvrigt medlemmer af udvalget vedrørende forenklinger i jordbruget, hvis anbefalinger ligger til grund for lovens bestem-

melser om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, jf. §§ 3-7. Organisationerne foreslås at blive klageberettigede i forhold til afgørelser truffet vedrørende disse bestemmelser.

Organisationerne foreslås endvidere at blive klageberettigede i forhold til afgørelser truffet efter regler om landskabelige værdier, jf. § 9, og i forhold til afgørelser truffet efter regler vedrørende uønskede planter, jf. § 10, dog ikke afgørelser om flyvehavre. Endelig foreslås de at blive klageberettigede i forhold til afgørelser om indsatsplanlægning, jf. § 12, dog kun over retlige spørgsmål, det vil sige, hvorvidt indsatsplanlægningen overholder de regler, der er fastsat for sådan planlægning.

Til §17

Det præciseres, at de opgaver, der i loven eller i regler fastsat i medfør af loven er tillagt et amtsråd, for så vidt angår Københavns og Frederiksberg kommuner og Bornholms Regionskommune skal varetages af borgerrepræsentationen i Københavns Kommune og af kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune og af Bornholms Regionsråd, idet disse ikke hører under et amt.

Straffebestemmelser

Til § 18

Til stk. 1

Efter den foreslåede bestemmelse straffes den, der undlader at overholde sine forpligtelser efter §§ 4 og 5, eller overtræder forbud eller undlader at efterkomme påbud meddelt i henhold til § 14. Strafferammen er bøde, medmindre højere straf vil kunne idømmes efter anden lovgivning, typisk straffeloven.

Til stk. 2

I bestemmelsen gives der hjemmel til at fastsætte straffebestemmelser i regler fastsat i medfør af loven for overtrædelse af disse. Strafferammen skal også her være bøde.

Til stk. 3

Det præciseres, at selskaber m.v. (juridiske personer) også kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Dette omfatter bl.a. amtskommuner, kommuner og kommunale fællesskaber.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg. Det administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtræ-

delsessager, hvor sagen er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, ligesom bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinier på baggrund af retspraksis. Det er ligeledes som anført i bestemmelsen en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og er enig i, at sagen kan afgøres med et bødeforlæg.

Muligheden for at udstede administrativt bødeforlæg agtes alene anvendt i klart afgrænsede sagsgrupper. Bestemmelsen tænkes således kun anvendt i sager om bekæmpelse af flyvehavre. I sådanne og lignende tilfælde skønnes det forsvarligt, at ministeren bemyndiges til at forelægge bøder administrativt.

Udformningen af og proceduren ved anvendelse af administrative bødeforlæg vil blive nærmere fastlagt i en instruks. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse ved vedtagelsen af administrative bøder efter bestemmelsen, jf. retsplejelovens § 924, stk. 2 og § 831, nr. 2 og 3.

Bødeforlæg vil ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en afgørelse ved domstolene, som involverer såvel politi som retsvæsen, og det findes derfor hensigtsmæssigt, at borgeren i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af bestemmel-

sen forudsætter den pågældendes positive medvirkning og indebærer en aflastning for domstolene og til lige en hurtigere afgørelse af sagen.

Ikrafttræden m.v.

Til § 20

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. september 2004. Det vil ske samtidig med lov om landbrugsjendomme, således at de ophævede bestemmelser i den gældende landbrugslov videreføres i denne lov.

Til stk. 2

Samtidig ophæves lov nr. 298 af 24. april 1996 om flyvehavre og lov om bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise, jf. lovbekendtgørelse nr. 503 af 29. juni 1990.

Der vil blive udarbejdet en bekendtgørelse om bekæmpelse af flyvehavre med henblik på ikrafttræden samtidig med dette lovforslags ikrafttræden til sikring af, at den gældende regulering kan fortsætte uden afbrydelse.

Til § 21

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Til lovforslag nr. L 112. Skriftlig fremsættelse (12. december 2003)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri
(Mariann Fischer Boel):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om drift af landbrugsjorder
(Lovforslag nr. L 112).

Der er tale om et forslag til en ny lov med et bredt formål om bevaring af produktionsgrundlaget, naturen, miljøet og de landskabelige værdier. Forslaget er første led i en tilsigtet samlet lov om regulering af driften af landbrugsjorderne.

Lovforslaget skal regulere driften af landbrugsjorder men omfatter alle jorder, der kan dyrkes planter på. Dette er i visse tilfælde nødvendigt af hensyn til driften af landbrugsjorderne, f.eks. ved bekæmpelse af flyvehavre.

Den gældende landbrugslovs regler om drift af jorden videreføres i dette lovforslag, idet der dog lægges større vægt på varetagelse af naturværdier end i de gældende bestemmelser for anvendelse af landbrugsjorder. Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med forslag til lov om landbrugsejendomme, der skal afløse den gældende landbrugslov, og som fremsættes samtidig med dette lovforslag.

Det foreslås som noget nyt, at alle arealer skal holdes fri for opvækst af træer og buske, dels af naturhensyn og dels af hensyn til, at arealer uden større besvær kan tages i dyrkning igen. Der bliver visse undtagelser fra denne rydningspligt, når rydningen vil være for byrdefuld, ligesom bestående natur, der ikke er lysåben, skov og anden lovlig beplantning ikke underlægges rydningspligt.

Der foreslås som noget nyt en anmelder ved etablering af halvkultur eller henliggen som

udyrket areal, der giver mulighed inden for 15 år for at genopdyrke arealet, uanset at arealet i mellemtiden måtte have opnået en naturtilstand, der ellers ville betyde beskyttelse efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Herudover skal etablering af skov eller anden beplantning over 0,5 ha anmeldes, hvorved rydningspligten bortfalder.

Det foreslås også, at fødevarerministeren kan fastsætte regler om hensyntagen til de landskabelige værdier i forbindelse med drift af landbrugsjorderne. Det drejer sig om overførelse af gældende regler om skovplantning fra landbrugsloven og som noget nyt, at amtsrådet af landskabelige hensyn får mulighed for at stille krav om skærmende beplantning ved bestående skæmmende tekniske anlæg.

Det foreslås endvidere, at fødevarerministeren kan fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter, der kan skade afgrøderne, naturen og landskabet. Det svarer til den gældende lov om flyvehavre, som samtidig ophæves. Reglen vil som noget nyt også blive brugt til at give amtsråd og kommunalbestyrelser bedre muligheder for at bekæmpe kæmpebjørneklo. Ministeren kan bestemme, at andre plantearter er uønskede.

De kommunale myndigheder gives således mulighed for at benytte en række nye redskaber i deres naturforvaltning.

Endelig gives der med lovforslaget mulighed for, at kommuner fortsat kan foretage bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise, og kan tage betaling herfor. Den gældende lov om bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise foreslås ophævet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, anbefales det til Folketingets velvillige behandling.